

چگونه مطالعات مربوط به دقت در آزمون‌های تشخیصی را گزارش نماییم

How to report studies relevant to diagnostic accuracy

محسن رضائیان^۱

M. Rezaeian

در مطالعات مربوط به دقت آزمون‌های تشخیصی، معمولاً نتایج یک آزمون تشخیصی جدید یا آزمون نشانگر (Index test) با نتایج آزمون استاندارد مرجع (Reference standard test) که بر روی تعداد مشابهی از بیماران به عمل آمده است، مقایسه می‌گردد. آزمون استاندارد مرجع، بهترین روش موجود برای مشخص کردن حضور یا عدم حضور "بیماری" یا "وضعیت مورد بررسی" در بین افراد می‌باشد و با مقایسه نتایج آزمون نشانگر با نتایج آزمون استاندارد مرجع، مشخص خواهد شد که آزمون نشانگر تا چه اندازه در تشخیص صحیح بیماری یا وضعیت مورد بررسی موفق بوده است [۱].

لازم به توضیح است که واژه آزمون دربرگیرنده انواع آزمون‌های آزمایشگاهی (Laboratory tests)، آزمون‌های پاتولوژی (Pathology tests)، آزمون‌های عملکردی (Function tests)، آزمون‌های تصویربرداری (Imaging tests)، سنجش‌ها فیزیکی (Physical examinations) و موضوعاتی از این دست می‌باشد. بنابراین، مطالعات مربوط به دقت آزمون‌های تشخیصی از اهمیت شایان توجهی در سلامت افراد یک جامعه برخوردار بوده و از همین‌رو، طراحی و گزارش صحیح و استاندارد این مطالعات نیز از اهمیت حیاتی برخوردار می‌باشد [۱].

این ضرورت، گروهی از دانشمندان را بر آن داشت تا در سال ۲۰۰۳ میلادی نتایج بحث و گفتگوی خود پیرامون چگونگی گزارش صحیح مطالعات مربوط به دقت آزمون‌های تشخیصی را منتشر نمایند. آنها برای نام‌گذاری نتیجه کار خود از عنوان بیانیه استاندارد (STARD statement) استفاده کردند. حروف استاندارد از واژگان (Standard for Reporting of Diagnostic Accuracy) اقتباس شده است. بررسی وب سایت این بیانیه (<http://www.stard-statement.org/>) نشان می‌دهد که بیانیه استاندارد دارای یک چک‌لیست ۲۵ گویه‌ای است که در آن به چگونگی نگارش دقیق و صحیح عنوان، خلاصه، کلید واژه‌ها، مقدمه، مواد و روش‌ها، نتایج و بحث اشاره شده است. این بیانیه همچنین دارای یک فلودیگرام (Flow diagram) است که در آن چگونگی ارائه نتایج آزمون شاخص و مقایسه آن با نتایج آزمون استاندارد مرجع به تصویر کشیده شده است [۱].

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۰۳۹۱-۵۲۳۴۰۰۳، دورنگار: ۰۳۹۱-۵۲۲۵۲۰۹، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

متأسفانه نتایج یک مطالعه به عمل آمده در سال ۲۰۰۸ میلادی نشان می دهد که انتشار و تأیید این بیانیه توسط مجلات علوم پزشکی، تأثیر مثبت و معنی داری بر چگونگی گزارش مطالعات مربوط به دقت آزمون های تشخیصی ایفاء نکرده است [۲]. این نکته ممکن است بیانگر آن باشد که نویسندگان، داوران و خوانندگان مجلات علوم پزشکی از آشنایی کافی با این بیانیه و چگونگی کاربرد آن برخوردار نمی باشند. از همین رو، سخن سردبیری شماره حاضر به این امر مهم اختصاص داده شد تا همکاران فرهیخته مجله دانشگاه با همت والا، زمینه آشنایی هرچه بیشتر خود با مفاد این بیانیه را فراهم آورند.

References

- [1] Bossuyt PM, Reitsma JB, Bruns DE, Gatsonis CA, Glasziou PP, Irwig LM, Moher D, Rennie D, de Vet HC, Lijmer JG; Standards for Reporting of Diagnostic Accuracy. The STARD statement for reporting studies of diagnostic accuracy: explanation and elaboration. *Clin Chem* 2003; 49(1):7-18.
- [2] Wilczynski NL. Quality of reporting of diagnostic accuracy studies: no change since STARD statement publication--before-and-after study. *Radiology* 2008; 248(3): 817-23.